

YETİŞKİN EĞİTİMİNDE HEDEF KİTLE

Yrd. Doç. Dr. Taha YAZAR
Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi
tahayazar2011@gmail.com

Özet

Örgün eğitim kurumları dışındaki yetişkin bireylerin sahip olduğu bilgi ve becerilerin yenilenmesi ve geliştirilmesi yetişkin eğitimi ile sağlanmaktadır. Yetişkin eğitimi, yetişkinlerin yeteneklerini geliştirmelerine, bilgilerini artırmalarına, mesleki yeterliklerini iyileştirmelerine olanak sağlayan sistemli ve düzenli eğitim süreçlerinin tümünü ifade eder. Bu çalışmada, yetişkin eğitiminin temel ilkeleri sıralanmış, yaşam boyu öğrenme ve yetişkin eğitimi ilişkisine değinilmiştir. Yetişkin eğitiminin felsefi boyutu ele alınarak yetişkin eğitiminin gerekliliği irdelenmiştir. Yetişkin eğitimi etkinliklerinin planlı, programlı ve sürekli olması gerekmektedir. Yetişkin eğitimi ile ilgili eğitim etkinliklerinin planlanmasında her şeyden önce bu etkinliklerde hedef grubu oluşturan yetişkinin kim olduğu ve yetişkin özelliklerinin neler olduğunun bilinmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, yetişkin eğitiminde hedef kitleyi oluşturan yetişkinlerin fizyolojik, psikolojik ve toplumsal özellikleri irdelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yetişkin Eğitimi, Yaşam Boyu Öğrenme, Yetişkin Eğitimi Felsefesi.

THE TARGET GROUP OF ADULT EDUCATION

Abstract

To refresh and develop the knowledge and skills of the adults who are out of formal education institutions was ensured by adult education. Adult education means all the systematic and methodical training process which enables the adults to develop their abilities, to raise their knowledge, to improve their occupational qualifications. In this study the basic principles of adult education is lined up and it is touched on relations between life long learning and adult education. It is explicated on the necessity of adult education by the argue of philosophical dimension of adult education. The activities of adult education must be planned, programmed and ongoing. During planning the activities about adult education in the first instance it is necessary to know who is the adult that compose the target group and what are their characteristics. In this context it is explicated physical, psychological and social characteristics of the adults who compose the target group of adult education.

Key Words: Adult Education, Lifelong Learning, Philosophy of Adult Education.

Giriş

Eğitim insanlık tarihi ile başlamıştır. Sosyal bir varlık olan insanoğlu var oluşunun ilk günlerinden bu yana bilgi ve becerilerini çevresindeki insanlarla paylaşmak ve bunları sonraki kuşaklara aktarmak istemiştir. Bilgi ve becerilerini aktarma işlemi ilk önceleri çok yalın biçimlerde gerçekleşmiştir.

Bilim dünyasında meydana gelen bilimsel ve teknolojik gelişmeler toplumun ekonomik, sosyal ve kültürel yaşamında önemli değişimlere neden olmuştur. Bu süreçte değişen yaşam koşulları bilgi ve becerilerin sürekli yenilenmesi gereksinimini doğurmuştur. Bilgilerin yenilenmesi gereksinimi

günümüzde bilimsel bilgiler ışığında eğitim kurumları tarafından gerçekleştirilmektedir. Günümüz yaşam koşullarına uygun bireyler yetiştirmeyi eğitim kurumları üstlenmektedir. Örgün eğitim kurumları dışında kalan yetişkin bireylerin bilgi ve becerilerinin günümüz yaşam koşullarının gerektirdiği biçimde yenilenmesinin çok önemli bir bölümü ise “yetişkin eğitimi” ile sağlanmaktadır.

Ülkemizde yetişkin eğitiminde öncülüğü okur-yazarlığın yaygınlaştırılması çabalarının aldığı görülmektedir (Okçabol, 2006:142). Yetişkinlere okuma-yazma öğretme ve onlara genel ve pratik meslek becerisi kazandırma çabaları, Cumhuriyetin ilk yıllarında başlamıştır (Ültanır ve Ültanır, 2005:9). Yetişkin eğitimiyle ilgili ilk resmi örgüt, 1926 MEB yasasıyla kabul edilen “Halk Terbiyesi Şubesi” olarak kurulmuş, kısa bir süre sonra kapanan bu birim 1950’lerin başında “Halk Eğitimi Bürosu” adıyla yeniden oluşturulmuştur. 1956’da açılan Halk Eğitim Merkezleri ve Mesleki Eğitim Merkezleri Türkiye’nin çeşitli yerlerinde yüz binlerce yetişkine hizmet vermiştir. Son yıllarda gençlerde ve yetişkinlerde gözlenen beceri kazanma ve iş bulma isteğindeki artışlar, yetişkin eğitiminin gelişmesinde ve yaygınlaşmasında itici bir güç olmaktadır (Okçabol, 2006:142-143). Bu bağlamda yetişkin eğitimi ile ilgili eğitim etkinliklerinin planlanmasında hedef grubu oluşturan yetişkinin kim olduğu ve yetişkin özelliklerinin neler olduğunun bilinmesi önem taşımaktadır. Bu çalışmanın amacı, yetişkin eğitiminde hedef kitleyi oluşturan yetişkinlerin fizyolojik, psikolojik ve toplumsal özelliklerinin neler olduğunu incelemektir.

Yetişkin Eğitimi

Yetişkin eğitimi, yetişkin olarak düşünülen kişilerin yeteneklerini geliştirmelerine, bilgilerini artırmalarına, teknik veya mesleki yeterliliklerini iyileştirmelerine, tutum ve davranışlarını hem kişisel gelişme bakımından, hem de dengeli ve bağımsız bir toplumsal, ekonomik ve kültürel gelişmeye katılma bakımından değiştirmelerine olanak sağlayan düzenli eğitim süreçlerinin tümünü ifade eder (Titmus, Buttedahl, Ironside ve Lengrand, 1985).

Yetişkinlere göre eğitim, şuan yüz yüze oldukları hayat problemlerinin üstesinden gelme yeteneklerini geliştirecek bir süreçtir. Bu nedenle onların eğitime katılma etkinliği, problem-merkezli veya performans-merkezli bir düşünce çerçevesi eğilimindedir (Knowles, 1980:53). Yetişkinler, yeni bilgileri, becerileri, değerleri ve tutumları etkili olarak, bunlar kendilerine gerçek yaşam durumlarına uygulama bağlamında sunulduğu zaman öğrenirler (Knowles, 1996:60).

Yetişkin eğitiminde önemle vurgulanması gereken nokta; bu eğitim etkinliklerinin planlı, programlı ve sürekli olması gerekmektedir. Başka bir ifade ile, hem öğrenme etkinliklerini düzenleyenlerin hem de bu etkinliklere katılanların istekli ve bilinçli olmaları gerekmektedir (Duman, 2000:45).

Duman’a (2000:43) göre, genel olarak yetişkinler eğitiminin üç temel amacından söz edilmektedir. Bunlar:

- Toplumun gereksinim duyduğu bilgi, görgü, beceri ve yeterlik düzeyine sahip bir yetişkinler toplumu oluşturmak,

Yetişkin Eğitiminde Hedef Kitle

- Yetişkinlerde içinde yaşadıkları toplumun gelişmesini ve yaşamasını engelleyen sorunların üstesinden gelmeye ilgili bir anlayış geliştirmek ve yetişkinleri bu sorunların çözümüne hazırlamak,
- Kendini gerçekleştirme amacına yönelik olarak tüm yetişkinlere kendi tutum, bilgi, anlayış ve özelliklerini geliştirme fırsat ve olanakları sağlamak.

Bunların yanı sıra, bireyin kendini gerçekleştirme, bireysel ve toplumsal gelişme yoluyla demokratik yaşam bilincinin geliştirilmesi ve toplumsal değişim de yetişkinler eğitiminin genel amaçları olarak sıralanabilir (Duman 2000:43).

Yetişkin Eğitimi Felsefesi ve Oluşturmacılık

Yetişkin eğitimi, felsefi boyutları da olan bir takım problemler üzerine yoğunlaşarak bunlarla ilgili çözümler ve açılımlar geliştirmeye çalışan bir etkinlik olduğu için felsefe ile ilişkili olmak zorundadır.

Yetişkin eğitimi çalışmalarında; inanç, düşünce ve tutumlarda ortak nokta bulmak için temel felsefi yaklaşımlara ilgi duyulmaktadır. Yetişkin eğitimi felsefesi genel olarak, yetişkin eğitimi etkinliklerini belirleyen değer ve kuramlardır (Okçabol, 2006:39).

Paul Bergevin (1967) tarafından yetişkin eğitimi felsefesi aşağıdaki maddeler halinde belirtilmektedir (Bergevin,1967, akt:Güneş, 1996:26):

- Yaşamı anlamlı kılmak ve yaşamdan zevk almaları için yetişkinlere yardım etmek,
- Başkaları ile iletişim kurabilmeleri, sınırları ile yeteneklerini keşfetmeleri ile anlamaları için yetişkinlere yardım etmek,
- Yaşam boyu eğitiminin yararını ile gerekliliğini anlatmak ve bu konularda yardım etmek,
- Yetişkinlerin mesleklerini, politik görüşlerini, bedensel, kültürel ve dini olgunluklarını geliştirebilmelerine yardım edecek olanak ve şartları hazırlamak,
- Sağlık, meslek ve okuma-yazma alanında düzeylerine uygun, izleyebilecekleri bir eğitim sunmak.

Oluşturmacılık (constructivism), felsefe, psikoloji ve sibernetik ile kökleri olan bir bilgi teorisi. Oluşturmacı yaklaşıma göre bilgi, pasif bir biçimde alınmaz, algılayan birey tarafından etkin olarak yapılandırılır (Glaserfeld, 1989:113).

Öğretmenin rolünün süreç kolaylaştırıcısı olarak değiştiği oluşturmacı yaklaşım öğrenciye, öteki öğrencilerle beraber kendi öğrenme süreçlerini seçmede ve düzenlemede daha çok özgürlük sağlamaktadır. Oluşturmacı yaklaşım ve yetişkin eğitimi, öğrenme sürecinin deneyimsel bir öğrenme olduğunu vurgulama noktasında benzerdirler. Oluşturmacılık, öğrenmenin özgün olmasını ve öğrenmenin gerçek hayat tecrübesine dayanması gerektiğini vurgular. Yetişkin

öğrenenler, becerileri kendi gerçek hayatları veya işlerindeki deneyimlerine bağlı olarak öğrenmek isterler (Huang, 2002:33-34).

Yetişkin Eğitimi ve Yaşam Boyu Öğrenme

Yaşam boyu öğrenmenin temel ilkesi, bilinçli ve amaçlı olarak yaşam boyunca öğrenmeye devam etmektir. Yaşam boyu eğitim, bireyin kişilik sosyal ve mesleki alanda gelişimini amaçlayan tüm yaşam süresince devam eden geniş bir kavramdır (Koç, 2006:214).

Örgün eğitim (ilköğretim, ortaöğretim, yükseköğretim) bireylerin ihtiyaçlarını karşılamada tek başına yeterli olamamaktadır (Koç, 2006:215). Yetişkin eğitimi, mesleki eğitimden boş zaman etkinliklerinin düzenlenmesine, tamamlayıcı eğitim etkinliklerinden yurttaşlık eğitimine; siyasal eğitimden yaşlılara yönelik eğitim çalışmalarına; ana-babaya yönelik eğitimden cezaevlerinde yapılan eğitim çalışmalarına kadar çok geniş bir alanı kapsamaktadır (Duman, 2000:45).

Gerçek anlamda yaşam boyu eğitim kavramının yaygınlaşması yetişkin eğitimi alanının gelişmeye başlaması ile bağlantılıdır. Yetişkin eğitiminin dayandığı temel, yaşam boyu eğitimdir. UNESCO tarafından düzenlenen “Dünya Yetişkin Eğitimi Konferansı”nda yetişkin eğitimi, yaşam boyunca devam eden bir etkinlik olarak kabul edilmiştir (Duman, 2000:69). Yetişkin eğitiminin sistemli olarak gelişmesi sonucunda “yaşam boyu öğrenme” kavramı yaygınlaşarak daha işlevsel bir hale geldiği söylenebilir.

Yetişkin Eğitiminin Gerekliliği

Sağlık bilimlerinde görülen ilerlemeler sonucu geçmiş yüzyıllara göre insan ömrünün uzamış olduğu görülmektedir. Endüstrileşme sürecini tamamlamamış ve aşırı yoksulluk sebebiyle açlıkla yüz yüze gelmiş ülkelerdeki insan ömrü ile endüstrileşme sürecinin yüksek düzeyde tamamlamış ülkelerdeki insan ömrü karşılaştırıldığında, 35-40 yıl endüstrileşmiş ülke insanı lehine bir fark bulunmaktadır. İnsan ömrü, ortalama 40-45 düzeyinden yaklaşık olarak 90’lı yaşlara kadar uzamıştır (Ültanır ve Ültanır,2005:3).

Yirminci yüzyılın başlarına kadar önemli kültürel değişmelerin süresi (örneğin; kitlesel yeni bilgi girdileri, teknolojik yenilikler, mesleklerdeki değişmeler, nüfus hareketliliği, ekonomik ve siyasal sistemlerdeki değişmeler v.b.) birkaç kuşak gerektirmekteydi. Ancak yirminci yüzyılda bu durum değişmiş, birçok kültürel devrim ortaya çıkmış ve hız kazanmıştır. Bu yeni koşullar altında 21 yaşına kadar kazanılmış olan bilgi ve beceriler 40 yaşına gelinceye kadar büyük ölçüde eskimektedir (Ayhan,1989:530).

Bireyin üretkenliğini gelişen günün koşullarına göre devam ettirebilmesi için, bireyin daha değişik nitelikler kazanması gerekebilir. Ortalama olarak 10 yılda bir bu nitelik kazanma gerekliliği, bireyi yeni eğitim almaya zorlamaktadır. 2000’li yıllarda bireyler mesleklerini yerine getirirken ilerleyen yıllarda en az üç ya da dört kez yeniden mesleki niteliklerini yenilemek ya da meslek değiştirmek zorunda

Yetişkin Eğitiminde Hedef Kitle

kalacaklardır. Bu da kariyer eğitimini gerektirmektedir. Tüm bunlar, bireyin meslek öncesi eğitiminin yetersiz kalacağını, çünkü en fazla bireyin yaşamının 1/4'ünü kapsayan bir eğitimle yaşamın devam edemeyeceğini bu nedenle de, birey için yaşam boyu eğitimin zorunlu olduğunu göstermektedir (Ültanır ve Ültanır, 2005:4-5).

Hedef Kitle

Yetişkinler için düzenlenecek eğitim ortamları yetişkinlerle ilgili birtakım özellikleri göz önünde bulundurarak hazırlanmalıdır. Bu da yetişkin eğitimi ile ilgili eğitim etkinliklerinin planlanmasında her şeyden önce bu etkinliklerde hedef grubu oluşturan yetişkinin kim olduğu ve yetişkin özelliklerinin neler olduğunun bilinmesini gerekli kılmaktadır.

Genel anlamıyla “yetişkin” fiziksel ve zihinsel olgunluğa ulaşmış kişi demektir (Kurt,2000:4).“Tıp Dilinde Yeni Cep Sözlüğü”nde (2002, s.6) yetişkin (adult) terimi, ergenlik çağından yaşlılığa kadar olan devre (18-65) olarak tanımlanmaktadır. Yetişkin (adult) terimi, Latince büyümek (adolescere) fiilinden gelmektedir. Yetişkin denildiği zaman, bireyin fiziksel ve psikolojik olarak olgunlaşmış olduğu varsayılmaktadır (Onur, 2004:55-56).

Yetişkinlik kavramı, daha çok “bağımsızlık” ile ilgili bir kavramdır. Genel bir eğilim olarak bir toplumda, kendi yaşantılarını yönetme sorumluluğunu üstlenen bireyler yetişkin olarak kabul edilmektedirler (Bülbül, 1991). Güneş’e göre (1996), yetişkini, zorunlu öğrenimin dışına çıkmış, olgunlaşmış, uygun davranabilen ve bağımsız olabilen kişi olarak tanımlamak mümkündür. Celep’e göre ise (2003:40), yetişkini şöyle tanımlamak olasıdır. Yetişkin; zihinsel, bedensel, gelişimini tamamlamış ve psikolojik olgunluğa erişmiş, ekonomik bağımsızlığını kazanmış ve toplumda bir sorumluluk üstlenmiş bireylere denir.

Knowles (1996:55) “Yetişkin Öğrenenler” adlı eserinde yetişkini dört ayrı boyutta tanımlamaktadır.

- a) *Biyolojik tanım:* Biyolojik olarak üretilebilen yaşa erişilen, ilk ergenlik döneminde birey yetişkin olur.
- b) *Yasal tanım:* Yasalar tarafından bireylerin oy kullanabileceği, sürücü belgesi alabileceği, rıza almaksızın evlenebileceği ve benzeri şeyleri yapacak yaşa eriştiği zaman birey yasal olarak yetişkin olur.
- c) *Toplumsal tanım:* Toplumsal olarak bireyler, tam zamanlı çalışan, eş, anne/baba, oy kullanan yurttaş ve benzeri roller gibi yetişkin rollerini yerine getirmeye başladığı zaman yetişkin olur.
- d) *Psikolojik tanım:* Psikolojik olarak bireyler, kendi yaşantılarından sorumlu olma, öz yönetimli olmaya ilişkin bir benlik kavramına eriştiği zaman yetişkin olur.

Yetişkinlerin Fizyolojik Özellikleri

Çoğu kültür tarafından erinlik (puberte) dönemi yetişkinliğe giriş olarak düşünülmektedir (Ültanır ve Ültanır, 2005:4). Puberte, iskelet sisteminde büyümenin gözlemlendiği, karşı cinse davranışlarda değişikliklerin olduğu çocukluktan erişkinliğe geçiş dönemidir. Puberte başlangıcı kızlarda 8-13, erkeklerde 9-14 yaşlarda başlar. Pubertenin başlama yaşı genetik faktörler, sosyo-ekonomik faktörler, coğrafi konum ve genel sağlık durumuna bağlı olarak değişiklik göstermektedir (Karadeniz ve Selçukbiricik, 2006). Ergenlik belirtilerinin başlaması ile birlikte hormonların etkisiyle de boy uzamasında belirgin bir hızlanma görülür. Ergenlik başlangıcında erişkin boy uzunluğunun yaklaşık %80'i, 2-4 yıl içinde yetişkinlik boyunun % 99'una erişir. Boy büyümesi ergenliğin son evrelerinde giderek yavaşlayarak kızlarda 16-18, erkeklerde 18-20 yaşlarında durur (Gata, 2009). Puberte sonrasında yetişkin bireyin organizması önceki döneme göre yeni bir düzene girmiş bulunmaktadır.

Yetişkinlerin fiziksel gelişimini etkileyen faktörlerin başında, yetişkinlerin geçirdikleri biyolojik değişiklikler gelmektedir. İnsan karmaşık bir yapıya sahiptir. Bu yapı; yani vücut organları arasındaki oran, dokular ve hormonlardaki değişiklikler, duyu organlarında oluşan gerilemeler ve bünyenin bazı durumlara karşı daha fazla duyarlık göstermesi başlıca fizyolojik özellikler olarak sıralanabilir (Kurt, 2000:90).

Yetişkinin fiziksel yapısı yaş ilerledikçe sürekli değişmektedir. Yetişkin yaşlandıkça derinin ve saç renginin değişmesi, cinsel gücün azalması, kas gücünün zayıflaması, öğrenme gücünün azalması ve genel anlamda bir enerji yetersizliği görülür. Fizyolojik açıdan aşağıdaki değişimler yetişkinin öğrenme gücünü ve hızını etkilemektedir (Geray, 2002:27-28).

Görme yeteneği, 20-25 yaşlarında en yüksek düzeydedir. 40-45 yaşlarından sonra azalmalar görülür. Bu yaşlardaki yetişkinlere daha az okuma ödevi verilmesi uygun olur.

İşitme yeteneği, yaş ilerledikçe azalmaktadır. Yetişkin eğitimi çalışmalarında, ses iyi ayarlanmalı, öğrencilerin dudak hareketlerini görmesi iyi sağlanmalı, görsel-işitsel araçlardan daha geniş yararlanılmalıdır.

Isıya uyum sağlama yeteneği, yaş ilerledikçe kişilerin bu yeteneği azalmaktadır. Bu nedenle de yetişkinin iç ısını aşırı ölçüde düşürmeyecek ya da artırmayacak öğrenme ortamları sağlanmalıdır.

Çalışma gücü, yaş ilerledikçe azalmaktadır. Önemli olan, yetişkinin gücünün önemli kesimini kendi içinde çalışırken tüketmesi, eğitim etkinliklerine pek az gücünün kalmasıdır.

Yaşlılık döneminde bedensel çöküntüler hızlanmaktadır. Yaş ilerledikçe fiziksel becerilerde yavaşlama olmaktadır. Bu yavaşlama, sağlıklı olan ve yaşamı boyunca spor yapmış olanlarda daha az, hiç spor yapmamışlarda daha hızlı

Yetişkin Eğitiminde Hedef Kitle

gerçekleşebilmektedir. Bu dönemde yoğun konsantrasyon ve güç isteyen faaliyetler azaltılmalıdır. Bünye, yapabileceğinden daha fazla zorlanmamalıdır (Kurt, 2000:94)

Yetişkinlerin Psikolojik Özellikleri

Yetişkinlik dönemi kişinin "ben kimim?" sorusundan çok, "Yaşamıma katmak istediğim şeyler var mı? Zamanımın ve enerjimin çoğunu nereye harcıyorum? Yaşamımda daha anlamlı daha doğru kılmak istediğim ilişkiler var mı?" gibi sorulara cevap aradığı bir dönemdir. Bu soruların tümüne verilen cevaplar bu dönemde yaşanan değişimi yansıtır (Altis Nüroloji, 2009).

Yetişkinin psikolojik gelişim özellikleri; yetişkinlik dönemlerine göre farklılıklar göstermektedir. Celep'e göre, (2003:41) yetişkinlik dönemler; genç, orta ve ileri yaşlar olmak üzere üçe ayrılmaktadır. Ancak, belirlenen bu dönemlerin hangi yaşları içerdiği konusunda kesin bir görüş birliği bulunmamaktadır. Ültanır ve Ültanır (2006:5-9), yetişkin yaşamındaki dönemleri çeşitli yazarların görüşlerinden derleyerek yedi aşamada ele almaktadır. Bu dönemler ve bu dönemlere ait psikolojik ödevler şöyle ifade edilmiştir:

1-Yuvayı terk etmek (18-22 yaş arası): Kendisini ailesinden bağımsız hale getirmek, kendi kimliğini tanımlamak ve yeni yaşam için yeni destekler bulmak.

2-Yetişkinler dünyasına giriş (23-28 yaş arası): Kendisini yetişkin olarak görmek, yakın arkadaş çevresini geliştirmek, bir yaşam projesi oluşturmak ve bir eğitici/psikolojik danışman bulmak.

3-Kararlılık arayışı (29-34 yaş arası): İlişkilerini yeniden değerlendirmek, yaşam sorumluluklarını yeniden sınamak, kişisel değerlerini yeniden test etmek, yaşam boyu hedefler koymak ve çocuklarının büyüyor olduğunu kabul etmek.

4-Kendini gerçekleştirme (35-42 yaş arası): Gerçekle ve ölümle yüzleşme, ölümün etkisini hissetme,işverenle ve eşi ile olan ilişkilerdeki hatalı yönlerini düzenleme, eski yeni değerlerle kendine özgü bir biçimde yeniden değerlendirmek.

5-Yerleşmek,kendini yönetmek (43-55 yaş arası): Gelişen bir vicdan duygusuna ve yetkiye erişme, aile ilişkilerini yeniden oluşturma,kendi özgün seçimini ve yaşam uslubunu tatma, yaşam ve organizasyon arasındaki bağlantıları yeniden sınaama.

6-Ağırlaşma (56-64 yaş arası) : Yaşanılacak süre içerisinde geri kalan hedefleri gerçekleştirme isteği, kendisinin yaşlılık dönemine geçtiğini kabullenme.

7-Üretimsel aktivitelerden el çekiş (65 yaş ve üstü): Uyum yapma araştırmaları, kendi ölümüne ve eşinin ölümüne hazırlanma.

Yetişkinlerin Sosyal Özellikleri

Yetişkinlikte gelişim sürecini özellikle toplumsal etkileşimler sağlar. Bütün yetişkinler, oldukça karmaşık olan çeşitli yaşam biçimleri ve katılma olanakları sunan toplumsal bir çerçevede yaşarlar (Onur, 2004:135).

Bireyin içinde yaşadığı toplumsal yapı ve bu yapıya hakim olan kültür bireyin duygu, düşünce ve davranışlarını etkileyerek biçimlendirmektedir. Bu nedenle yetişkinlerin geldiği toplumsal çevre katılmayı planladıkları yetişkin eğitimi etkinliklerinde belirleyici rol oynayabilmektedir. Toplumsal çerçeve kişisel özellikler başta olmak üzere çeşitli boyutlarıyla yetişkinleri etkilemektedir.

Yetişkinlerin kişisel özelliklerinin yanı sıra, içinde buldukları gruba ait özellikleri de eğitim etkinliklerine olan katılımlarını etkilemektedir. Bireyin mesleği, gelir ve öğrenim düzeyi, cinsiyeti, evli olup olmadığı, yaşadığı yer, dinsel inançları yetişkin eğitimi etkinliklerine katılmasında önemli rol oynamaktadır (Geray, 2002:31).

Toplumların gelişmişlik düzeylerinin bir toplumdaki eğitime bakış açısını çoğu kez yansıttığı söylenebilir. Geri kalmış toplumlar geleneksel özellikler gösterirler. Bu nedenle, bu toplumların bir üyesi olan yetişkinler, toplumsal yapının geleneksel değerlerine bağlı olduklarından, eğitime olan gereksinimleri de azdır. Gelişmiş toplumlarda ise, her geçen gün uzmanlaşan dünyada bireylerin eğitime olan gereksinimleri daha çoktur. Çünkü bireylerin, içinde buldukları toplumsal yapıya uyum sağlayabilmeleri ya da değişen toplumsal yapıya bağlı olarak rollerini etkin bir biçimde yerine getirebilmeleri, bir ölçüde yeni bilgi ve becerileri edinmelerini gerektirmektedir (Celep, 2003:42).

Sonuç

Toplumun ekonomik, sosyal ve kültürel yaşamında meydana gelen sürekli değişimler günümüz yaşam koşullarının gerektirdiği bilgi ve becerilerin sürekli yenilenmesini gerekli kılmaktadır. Yetişkin bireylerin bilgi ve becerilerinin yenilenmesi “yetişkin eğitimi” ile sağlanmaktadır.

Yetişkin eğitimi, yaşam boyunca devam eden bir etkinlik olarak kabul edilmektedir. Yaşam boyu eğitim, bireyin kişilik sosyal ve mesleki alanda gelişimini amaçlayan tüm yaşam süresince devam eden geniş bir kavramdır. Gerçek anlamda yaşam boyu eğitim kavramının yaygınlaşması yetişkin eğitimi alanının gelişmeye başlaması ile bağlantılıdır. Yetişkin eğitiminin dayandığı temel, yaşam boyu eğitimidir. Yetişkin eğitimi, mesleki eğitimden boş zaman etkinliklerinin düzenlenmesine, tamamlayıcı eğitim etkinliklerinden yurttaşlık eğitimine; siyasal eğitimden yaşlılara yönelik eğitim çalışmalarına kadar toplumsal yaşamda çok geniş bir alanı kapsamaktadır.

Yetişkinler için düzenlenecek eğitim etkinlikleri yetişkinlerle ilgili birtakım özellikleri göz önünde bulundurarak hazırlanmalıdır. Bu da yetişkin eğitimi ile ilgili eğitim etkinliklerinin planlanmasında her şeyden önce bu etkinliklerde hedef

Yetişkin Eğitiminde Hedef Kitle

grubu oluşturan yetişkinin kim olduğu, yetişkinlerin fizyolojik, psikolojik ve sosyal özelliklerinin neler olduğunun bilinmesi zorunluluğunu ortaya çıkarmaktadır.

KAYNAKÇA

- Altis Nüroloji ve Psikolojik Danışmanlık Merkezi. (2009), “Yetişkinlik/Yaşlılık”, <http://www.altis.gen.tr/eğitimlerimiz.html>. (Erişim Tarihi: 28.10.2009).
- Ayhan, Serap. (1989), “Andragoji: Yetişkinlerde Öğrenme Konusunda Yeni Bir Teknoloji.” *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 22,2:529–546.
- Bülbül, Sudi. (1991), *Halk Eğitimine Giriş*, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir.
- Celep, Cevat. (2003), *Halk Eğitimi*, Anı Yayıncılık, Ankara.
- Dökmeci, İsmet. (2002), *Tıp Dilinde Yeni Cep Sözlüğü*, Nobel Tıp Kitabevleri, İstanbul.
- Duman, Ahmet. (2000) *Yetişkin Eğitimi*, Ütopya Yayınları, Ankara.
- Gata. (2009), “Ergenlikte Kimlik Oluşumu”, <http://www.gata.edu.tr/dahilibilimler/cocukruh/kimlik.htm>. (Erişim Tarihi: 12.07.2009)
- Geray, Cevat. (2002), *Halk Eğitimi*, İmaj Yayınları, Ankara.
- Glaserfeld, Ernst von. (1989), *Constructivism in Education*._univie.ac.at.
- Güneş, Firdevs. (1996), *Yetişkin Eğitimi (Halk Eğitimi)*, Ocak Yayınları, Ankara.
- Huang, Hisu Mei.(2002), “Toward constructivism for adult learners in online learning environments.” *British Journal of Educational Technology*. 33(1), 27-37.
- Karadeniz, Sinan ve Selçukbiricik, Sami. (2006), *Kadın Hastalıkları ve Doğum. Klinisyen*, Kelebek Matbaacılık.
- Knowles, Malcolm.(1980), *The Modern Practice Of Adult Education*, Hospalist.cumc.columbia.edu.
- Knowles, Malcolm. (1996), *Yetişkin Öğrenenler, Göz Ardı Edilen Bir Kesim*. Çeviren: Serap Ayhan, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara.
- Koç, Gürcü. (2005), “Yaşamboyu Öğrenme ” *Eğitimde Yeni Yönelimler*, (Editör) Özcan Demirel, Pegem A Yayınları, Ankara.
- Kurt, İhsan. (2002), *Yetişkin Eğitimi*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Lowe, John. (1985), *Dünyada Yetişkin Eğitimine Toplu Bakış*, Unesco Türkiye Milli Komisyonu Yayınları, Ankara.
- Okçabol, Rıfat. (2006), *Halk Eğitimi (Yetişkin Eğitimi)*, Ütopya Yayınevi, Ankara.
- Onur, Bekir. (2004), *Gelişim Psikolojisi*, İmge Kitabevi, Ankara.

- Titmus, Colin.,Buttedahl, Paz., Ironside, Diana ve Lengrand, Paul (1985),
Yetişkin Eğitimi Terimleri. Çeviren: F.Oğuzkan. Ankara: UNESCO
Türkiye Milli Komisyonu Yayınları.
- Ültanır, Emel ve Ültanır, Gürcan (2005). “Estonya, İngiltere ve Türkiye’de
Yetişkin Eğitiminde Profesyonel Standartlar,” *Mersin Üniversitesi Eğitim
Fakültesi Dergisi*. 1,1:1-23.